

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

Кислицька І.В.

*вчитель початкових класів,
Кодаківська ЗОШ I-III ступенів
Васильківської міської ради*

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства першочерговим завданням школи є виховання всебічно розвиненої особистості. Важливою складовою частиною цього завдання є боротьба за високу якість знань і вмінь учнів, формування в них навичок самостійної розумової праці, виховання творчої особистості.

Реформа школи націлює на використання всіх можливостей, усіх ресурсів для підвищення ефективності навчально-виховного процесу. Далеко не всі педагогічні ресурси використовуються у сфері виховання. До таких не часто використовуваних засобів навчання і виховання належить гра.

На значення гри звертали увагу визначні класики педагогіки Н.К. Крупська, А.С. Макаренко. А.С. Макаренко писав: «В дитячому віці гра – це норма і дитина повинна завжди гратись, навіть тоді, коли виконує серйозну справу...» [1, с. 10] Видатний педагог висловлювався за широке використання гри у вихованні школярів. Гра, на думку А.С. Макаренка, – багатofункціональний засіб виховної роботи. Вона дає змогу виховувати колективізм, творчу спрямованість особистості, свідому дисципліну, організованість, розвиває інтелектуальні здібності, естетичні почуття. Особливе місце належить грі в підготовці підростаючого покоління до праці.

Дидактичні ігри покликані пом'якшити вплив перевантаження від одноманітної механічної роботи в процесі багаторазового повторення, сприяють загостренню уваги на етапі усвідомлення нових знань, термінів, понять, визначень [2, с. 134].

Отже, навчальна гра, несе в собі значний потенціал активізації навчально-пізнавальної діяльності, необхідно лише як в теорії, так і на практиці глибше розкривати саме механізм взаємодії навчального та ігрового компонентів пізнавального процесу.

У дидактичних іграх діти спостерігають, порівнюють, класифікують предмети за певними ознаками, виконують аналіз, синтез, абстрагуються

від несуттєвих ознак, роблять узагальнення. Багато ігор вимагають уміння висловлювати свою думку в зв'язній й зрозумілій формі, використовуючи математичну термінологію.

Дослідження показали, що формування математичних уявлень проходить набагато краще на основі різноманітного дидактичного матеріалу. Особливо цінним є те, що дидактичним матеріалом служать предмети навколишнього середовища. Це різні іграшки, предмети, геометричні фігури, трафарети, палички, каштани, картинки із зображеними на них деревами, овочами, фруктами, звірями, птахами та іншими добре відомими дітям об'єктами всебічного розвитку дитини, набуття доступних для дитячого розуміння знань про навколишнє середовище [3, с. 16].

Проводити ігри, створювати ігрові ситуації важливо на кожному уроці. Це особливо стосується I класу – перехідного періоду, коли учні ще не звикли до тривалої напруженої діяльності. Вони швидко стомлюються, притуплюється їхня увага, набридає одноманітність. Тому гра має ввійти в практику роботи вчителя як один з найефективніших методів організації навчальної діяльності першокласників [4, с. 6].

У процесі гри необхідно застосовувати як предмети, які оточують школяра, так і моделі вивчаючого матеріалу для успішного навчання математики. Проте гра – це не забава, що приносить лише задоволення, а вид творчої діяльності, тісно пов'язаний з іншими видами навчальної роботи. Гра – величезний незамінний важіль розумового розвитку дитини.

Уміння бачити цікаве й дивувати приносить дітям радість, породжує творчі поривання, розвиває творчу уяву, що особливо важливо на уроках математики.

Використання ігрових форм на уроках підвищують ефективність взаємодії учнів з учителем, елементи змагання покращують продуктивність роботи. Цікаві задачі спонукають дітей до вивчення математики, до самостійності при виконанні завдань

Дидактична гра повинна бути продумана і побудована так, щоб кожен учень зміг пережити відчуття успіху, незважаючи на рівень знань.

Система підведення підсумків гри передбачає: доброзичливе ставлення до учнів, позитивне оцінювання зусиль учня (команди учнів), спрямованих на розв'язування завдання в усіх випадках, навіть тоді, коли ці зусилля не приводять до позитивного результату, детальний аналіз утруднень учня (команди учнів) і помилок; конкретні вказівки, спрямовані на поліпшення досягнутого результату [5, с. 27].

Гра є одним з шляхів підтримання інтересу молодших школярів до математичних знань. У грі діти шукають можливість для успішного засвоєння математичних дій, понять, формування необхідних умінь і навичок. Завдяки дидактичним іграм можна індивідуалізувати роботу на

уроці, давати завдання посильні кожному учню, максимально розвивати здібності дітей.

Багатьом учням математика нелегка і незрозуміла, тому нерідко вони намагаються запам'ятати правила не розуміючи їх, а це призводить до гальмування дальшого розуміння нового матеріалу.

У грі діти вчать лічити, розв'язувати задачі, конструювати, порівнювати, узагальнювати, класифікувати, робити самостійні висновки, обґрунтовувати їх. Якщо спочатку учень тільки цікавиться грою, то з часом його уже цікавить пов'язаний з даною грою матеріал, у нього виникає потреба вивчити, зрозуміти, запам'ятати його. Одноманітне розв'язування прикладів і задач стомлює дітей, вони стають байдужими до навчання. Проте те саме розв'язування в процесі гри стає захоплюючою діяльністю.

Доречно використовувати ігри під час перевірки домашнього завдання, вивчення нового матеріалу, закріплення. Адже діти стомлюються від сприйнятого нового матеріалу. Гра дає можливість учням відпочити і повторити вивчене, краще запам'ятати новий матеріал.

Учителем початкових класів слід пам'ятати слова великого педагога С. Шацького: «Гра, це життєва лабораторія дитинства, що дає той аромат, ту атмосферу молодого життя, без якої ця пора її була б втрачена для людства. В грі, цій спеціальній обробці життєвого матеріалу, є якраз здорове ядро розумної школи дитинства».

Список використаних джерел:

1. Макаренко А. С. Книга для батьків / А. С. Макаренко. – К.: Радянська школа, 1980. – 328 с.
2. Щербина Д. Дидактична гра в системі особистісно-зорієнтованого навчання // Педагогіка вищої та середньої школи. – Кривий Ріг, 2006. – Вип. 14. – С. 256.
3. Федусенко Ю. Особливості впливу навчально-ігрової діяльності на розвиток основних психічних процесів у молодшому шкільному віці // Рідна школа. – 2011. – № 4. – С. 25.
4. Мельничук А.І. Дидактичні ігри як засіб адаптації шестирічної дитини до навчання та виховання. – 2009. – № 16. – С. 6.
5. Кудикіна Н. Ігрова діяльність у початковій освіті / Н. Кудикіна // Відкритий урок. – 2008. – № 5. – С. 32.